

12.ÜNİTE

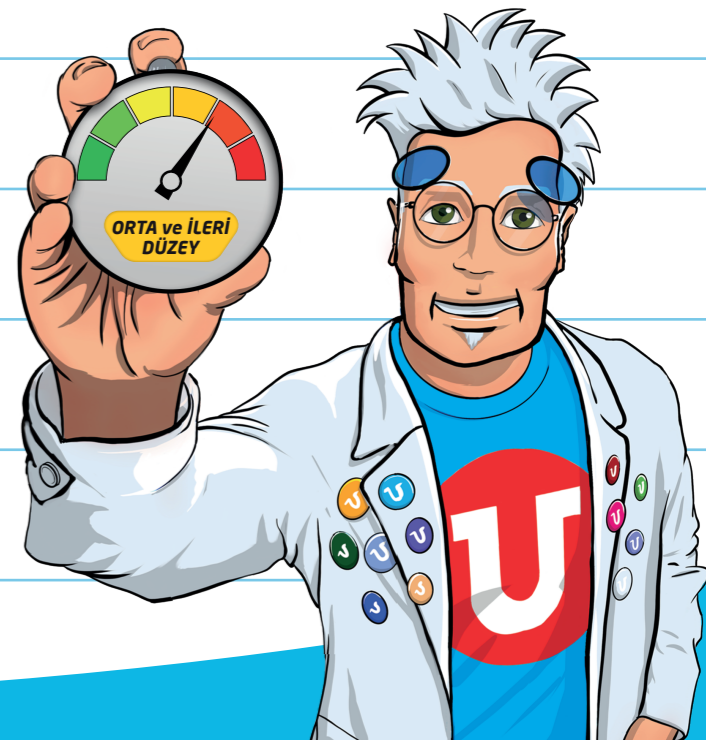

TYT Orta ve İleri Düzey Türkçe Soru Bankası

*Dil Bilgisi İle İlgili Anlatım Bozuklukları
(Bağlaşıklık)*

FATMA GÜL ÖRS

ANLATIM BOZUKLUĞU

DİL BİLGİSİ İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

(BAĞLAŞIKLIK)

Dođruluk:

Anlatımda cümlenin yapısının Türkçenin söz dizimine uygun olması gerektiğini ifade eden bir anlatım özelliğidir.

YÜKLEM YANLIŞLARI:

- Cümlede özne ve yüklem arasındaki uyumsuzluk, eylemsilerle söz öbekleri ile ek eylemle söz öbekleri arasındaki uyumsuzluk anlatım bozukluğuna yol açar.

Örnek:

- Oldukça yetenekli fakat çalışkan değildi.
- İnsanlara gereken ilgi ve önemi vermek zorundayız.
- Olaydan büyük bir üzüntü duyduğunu, suçluların cezalandırılmasını istedi.
- Üçüncü sınıfta ben sınıf başkanı, Aydın başkan yardımcısıydı.
- Bir ailenin verdiği insanüstü bir çabanın öyküsüdür bu.

ÖZNE YANLIŞLARI:

Özne eksikliği:

Örnek:

- Ali'nin köpeği kayboldu, çok üzüldü.
- Nüfus sayımı bu yıl yapıldı, bir hayli artmış.

Özne-yüklem uyumsuzlukları :

Olumluluk-olumsuzluk bakımından uyumsuzluk: Cümlenin öznesinde **herkes, hepsi, tümü** gibi varlık bildiren belgisiz zamirler varsa yüklem biçimce olumlu, hiç kimse, kimse, hiçbiri gibi yokluk bildiren belgisiz zamirler varsa **yüklem biçimce olumsuz olur.**

Örnek:

- Kimse içeri girmesin, salonda beklesin.
- Adada yaşayan hiç kimse bu sorunu çözmeye çalışmamış, aksine yok saymayı seçmiştir.

Tekillik-çoğulluk bakımından uyumsuzluk :

★ : Cümlenin öznesi insansa yüklem tekil veya çoğul olabilir.

Örnek:

→ Hasan ve Emine geçen ay evlendi. / evlendiler.

★ : Cümlenin öznesi insan dışı bir varlığı karşılıyorsa yüklem tekil olmalıdır.

Örnek:

- Kitabın sayfaları yırtıldı.
- Kitabın sayfaları yırtıldılar.
- Kediler çöplüğü kariştiriyorlardı.
- Kediler çöplüğü kariştiriyordu.

★ **UYARI:** Cümlenin öznesi kişileştirilmiş bir kavramı karşılıyorsa yüklem tekil veya çoğul olabilir.

Örnek:

→ Martılar keyifle uçuyordu. / uçuyorlardı.

★ : Cümlenin öznesi kişileştirilmiş bir kavramı karşılıyorsa yüklem tekil veya çoğul olabilir.

Örnek:

→ Yirmi aday sınava girdi. / girdiler.

★ : Cümlenin öznesi sayı anlamı içeren belgisiz zamirse yüklem tekil olmalıdır.

Örnek:

- Hastalardan birkaçı doktoru bekleyeceğini söyledi. / söylediler.
- Hepsi gelir gelmez seni sordular.
- O kurumda herkes saygılı, hoşgörülü ve başarılı olmayı öğrenmişlerdi.

ÇATI UYUŞMAZLIĞI:

- Cümlede birden fazla yargı varsa ya hepsi etken ya da hepsi edilgen olmalıdır. Bu yapıya uymayan bir cümlede anlatım bozukluğu oluşur.

Örnek:

- Projeyi hazırlayıp müdüre sundu.
- Proje hazırlanıp müdüre sunuldu.

Örnek:

- Projeyi hazırlayıp müdüre sunuldu.
- Biraz dikkatli bakınca bu altınların sahte olduğu anlaşılır.

TÜMLEÇ YANLIŞLARI:

→ Tümleç (dolaylı tümleç, zarf tümleci, nesne) eksikliğine dayalı yanlışlardır.

Örnek:

→ Kardeşini yanına çağırdı, bir şeyler söyledi.

→ Önemli olan müzisyenin müzik aletini asla yarı yolda bırakmaması ve ihanet etmemesidir.

→ Sanata değer vermeyen bu insanların arasında bulunmak, konuşmak istemiyordu.

→ Yazar, Türkçeye çok müdahale edildiğini; dille oynamanın, zorlamanın yanlış olduğunu ifade ediyor.

TAMLAMA YANLIŞLARI:

Tamlayan eki eksikliği:

Örnek:

→ Ünlü yazarın otuz yıllık deneyimlerini anlattığı bu eser, genç yazar adayları için çok önemli bir kaynak olacağına inanıyorum.

Farklı türdeki tamlayanların ortak tamlanana bağlanması:

Örnek:

→ Özel ve kamu arazisi ayrımı yapılmaksızın yeni bir imar planı yapıldı.

Çoğul anlamı veren sıfatların çoğul adla kullanılması:

Örnek:

- Sizinle pek çok projelere imza atacağımızı düşünüyorum.*
- Ege Denizi'nde birçok irili ufaklı adalar bulunur.*